

Al-i Aba ne demektir?

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 06:02 -

❑ *Al-i Aba'nın hikmet'i ve sırrı hakkı'nda bilgi verir misiniz?*

Cevap

Değerli kardeşimiz,

Âl-i Abâ, Hz. Peygamber'i ve yakın akrabasından belli kişileri ifade eden, daha çok Fars ve Türk edebiyatında kullanılan bir tabirdir.

Hadis kitaplarında yer alan bir rivayete göre, Hz. Peygamber aleyhissalatü vesselam Ümmü Seleme'nin evinde iken,

“Ey Ehl-i beyt! Allah kusurlarınızı giderip sizi tertemiz yapmak ister.” (*Ahzâb, 33/33*)

meâlindeki âyet nâzil olmuş, bunun üzerine Hz. Peygamber Hz. Ali'yi, Fâtıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i abasının altına alarak:

“Allah'ım, benim Ehl-i beytim işte bunlardır; bunların kusurlarını gider, kendilerini tertemiz yap!” diye dua etmiştir.

Bunu gören Ümmü Seleme “Yâ Resûlallah! Ben de onlarla beraber miyim?” diye sormuş, Resûlullah da “Sen yerinde dur, sen zaten hayırla birliktesin.” cevabını vermiştir. (*Tirmizî, Tefsîr, 4; Menâkıb, 32, 60; Müsned, IV, 107*)

Konuyla ilgili rivayetlerde -*Taberî'nin bir rivayeti hariç (bk. Tefsîr, XXII, 7)*- umumiyetle kisâ

Al-i Aba ne demektir?

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cuma, 03 Mayıs 2024 06:02 -

kelimesi geçtiği ve buna bağlı olarak
ehl-i kisâ
demek icap ettiği halde edebiyatta
Âl-i abâ, Ehl-i abâ
tabirleri meşhur olmuştur.

Hız. Peygamber'le birlikte abâya brnenlerin sayısı beş olduğundan bunlar Hamse-i Âl-i abâ,
Pençe-i Âl-i abâ
diye de anılmışlardır.

Bunların tesbiti açısından konunun mübâhele (*karşılıklı lanetleşme*) olayı ile de ilgisi vardır. Hız. Peygamber (asm), Necranlı Hristiyan heyetiyle yaptığı münazara sırasında nâzil olan âyetin (*bk. Âl-i İmrân 3/61*) gereğini yerine getirmek üzere, heyet üyelerine yalancı ve haksız olan tarafa beddua etmeyi teklif etmiş ve Necranlıların kabul etmekten çekindiği bu teklife en yakın akrabasıyla katılmaya hazırlanmıştır.

Bu yakın akraba Hasan, Hüseyin ve Fâtıma'dan ibarettir.

Konuyla ilgili rivayetlerin çoğunda bunların arasında Hız. Ali'nin ismi geçtiği halde, Taberî'nin Cerîr-Mugire-Âmir yoluyla naklettiği rivayette Ali zikredilmemektedir. (*bk. a.e., III, 211*)

Taberî'nin diğer bir rivayetinde kaydedildiğine göre, hadisin râvilerinden olan Cerîr, söz konusu olayda Hız. Ali'nin de Hız. Peygamber'in yakınları arasında yer aldığı hususunun herkesin paylaştığı bir kanaat olduğunu Mugire'ye hatırlatmış, o da şöyle cevap vermiştir:

"Hadisi bana nakleden řa'bî Ali'nin adını anmamıştır; bunun sebebi Emevîlerin Ali hakkındaki menfi kanaatleri midir, yoksa nakledilen hadis metninde hakikaten Ali'nin adının geçmemiş olması mıdır, bilmiyorum."

Sünni Alimler Âl-i abâ ile ilgili rivayetleri umumiyetle sahih kabul etmekle beraber şiîlerin bu rivayetlerden çıkarmak istedikleri bazı sonuçları reddetmişlerdir.

Al-i Aba ne demektir?

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 06:02 -

Şiîler, Ehl-i beyt'in beş kişilik Âl-i abâ'dan ibaret olduğuna inanırlar. Sünnîler ise Peygamber'in zevcelerinin, kızlarının, hatta Selmân-ı Fârisî'nin de Ehl-i beyt'e dahil olduğu kanaatindedir.

Şiîlik'te Âl-i abâ'ya bu derece önem verilmesi, konunun aşırı uçlar tarafından tehlikeli bir şekilde istismar edilmesine ve etrafında bazı bâtil inançların vücuda gelmesine yol açmıştır. Şiîler çok erken bir tarihte Âl-i abâ'yı kutsîleştirmiş, daha sonra bazı mutasavvıflar da aynı görüşü paylaşmıştır.

Hatta bazı Bâtînî ve Hurûfîler Âl-i abâ'yı bir el şeklinde resmetmişler, bunun orijinal harfleriyle () () lafzının remzi olduğuna inanmışlar ve "Nâm-ı Ahmed nüsha-i îcâda bismillâhtır / Pençe-i Âl-i abâ aynıyle bir Allah'tır." demişlerdir. El şeklindeki Hamse-i Âl-i abâ'ya dinî mahiyetteki bazı İran sancaklarında da rastlanmaktadır.

Ehl-i sünnet âlimleriyle şeriata bağlı mutasavvıflar, Âl-i abâ anlayışının Şiî zümreler arasında aldığı şekli tasvip etmemiş, hatta ona cephe almışlardır.

Selam ve dua ile...
Sorularla İslamiyet